

# Skötselplan för Rudträsk i Nacka kommun

Förslag 20110502

## Beskrivning av området

Området är exempel på det för Mellansverige karaktäristiska sprickdalslandskapet med varierad och kuperad topografi. Berggrunden domineras av gnejsgraniter. Höjdpartiernas övre delar utgörs av hållmarker, där jordtäckte endast finns i sprickor och sänkor i berget.

I de lägre partierna, mot Oskarsvägen, och vid Rudträskets utlopp, är moränen överlagrad av lera.

Mitt i området ligger Rudträsk som är en näringsfattig brunvatten sjö med ett högt berg mot söder. Ett mycket dramatiskt bergparti som nästan stupar mot sjön och i söder utsikt mot Stockholms inlopp.

Rudträsk består av två sjöar med en vattenförbindelse i ett område med sankmark. Rudträsk och området runt avvattnas mot Kummelnäsvägen och vidare mot Näckdjupet.

Vegetationen speglar berggrunden, jordarterna och vattentillgången.

På hållmarkerna dominerar tallskogen och på sluttningarnas moräner konkurrerar den mer närings och fuktkrävande granen. Mot finsedimenten i dalstråken ökar lövträden. I lägre liggande partier, i sänkor och vid Rudträskets utlopp är lövskogsinslaget tydligt.

Vid Drottningvägen och korsningen Oskarsvägen/Regentvägen finns ett alkärr med grova alar.

Växt- och djurlivet är typiskt för det bergiga skogslandskapet i gränsområdet mellan skärgården och Södertörns sprickdalsterräng.

Detta är ett flitigt utnyttjat strövområde och naturlig lekplats som är lättillgängligt mitt i ett bostadsområde.

Hela området är tillgängligt för allmänheten.

## MARK- OCH VATTENANVÄNDNING

### Skogsmark

Skogsmarken bedöms inte ha varit föremål för något intensivare skogsbruk.

En del smärre gallringar har gjorts. Skogens medelålder är tämligen hög och blandningen av trädslag och åldrar relativt stor.

### Sjön

Rudträsk ingår i Boo fiskevårdsområde. Fiske förekommer inte i sjön.

Bad förekommer inte i sjön.

Rudträsk är en brunvattensjö som består av en sjö och en grund dam med vattendrag emellan.

Höjd över havet 18,0m, yta 0,5ha, största djup 1,9m, grad av påverkan: måttlig.

### Djurliv

Området har ett rikt fågel- och djurliv med bl. a ringduva, större hackspett, spillkråka, bofink, talgoxe, rödhalke, nötväcka, lovsångare, koltrast, knölsvan, nötskrika, kattuggla, gräsand, häger. Padda, vanlig groda, större och mindre vattensalamader, samtliga fridlysta. Tillhåll för rådjuren i Kummelnäs.

Det finns dessutom en rik och intressant insektsfauna i alkärret.

**Bebyggelse, anläggningar med mera**

Ingen bebyggelse finns inom området.

Uthus som står på tomtgräns/prickmark tillhörande tomt 1:556

Fastigheten 1:860 är inte bebyggd finns med på detaljplan för Grävlingsberg och söder Grävlingsberg

Infartsväg på området till tomt 1:482

Infiltrationsanläggning för BDT-vatten tillhörande tomt 11:26, ej längre i bruk

Samt dagvatten som kommer under Drottningvägen och rinner ut i gränsen mot tomt 1:67

**Upplåtelseavtal med mera**

Markägare Östra Kummelnäs Fastighetsägarförening ÖKF

Kummelnäs vägförening KVF övertar skötsel av stigar/gångvägar och mark för lek inom allmän platsmark, enl. detaljplanen.

Kontakter med fastighetsägare angränsande till området skall gå via ÖKF:s styrelse.

**Övergripande mål**

Området skall bevaras som naturområde målet är inte att det skall bli park.

Området skall vara för rekreation, naturupplevelser, förskolans utflyktsmål.

Området är ostört en lunga i bebyggelsen ett flitigt utnyttjat strövområde som är lätt tillgängligt och dessutom lättgånget på de stigar som finns.

Områdets naturvärden skall bevaras. De naturgivna förutsättningarna skall vara styrande för områdets nyttjande.

Skötseln av skogsmarken, som är helt dominerande i området, skall i stort inriktas på att bevara det för området typiska växt- och djurlivet. Målet är en olikåldrig, varierad och flerskiktad naturskog.

Skogsstigar skall hållas öppna men skall inte hårdgöras eller på annat sätt förändras från skogstigsutseende.

Vattenkvaliteten i Rudträsk skall vidmakthållas. Rudträsk är en brunvattensjö med vit och gul näckros, tät strandvegetation.

Engagemang och initiativ från boende i Kummelnäs och allmänheten, föreningar och för-och-skolor skall uppmuntras.

För området som helhet gäller att inga nya fasta anläggningar anordnas.

Skötselplanen skall vara godkänd av ÖKF:s Årsmöte före utförande.

**Generella åtgärder**

*Naturmarksstädning:* naturmark och öppna marker utefter vägar, stigar och stränder städas på våren.

Övrig mark vid behov, översyn utföres minst en gång per år.

*Byggnader och anläggningar*

Placering av byggnader/upplag får inte ske närmre än 4,5m från tomtgräns.

Skräp, trädgårdsavfall, grenar och ris har tippats på många platser inom området utmed vägarna och i tomtgränser mot området.

Tomter som gränisar mot området skall av resp. ägare rensas.

Skräp, trädgårdsavfall och ris skall bortforslas.

Upplag och utfyllnader tas bort.

Ledningar, där inte avtal finns eller tecknas, skall avlägsnas, upphöra att gälla eller ändras.

*Skogsmark*

Hällmarksbunden tallskog och anslutande blandskogszoner undantas från åtgärder.

Miljöer som vidare undantas från åtgärder är alkärr och våta/fuktiga områden av rent löv, lövdominerade områden samt bergbranter. I lövdominerade områden kan dock gran med fördel successivt gallras bort.

Torrakor, lågor, hålträd, enstaka gamla grova träd, gamla lövträd som grova alar, aspar och ekar, äldre säl, bärande träd och buskar skall regelmässigt sparas. Dessa är av betydelse för djurlivets tillgång till boplatser, föda och skydd.

## SKÖTSELOMRÅDEN

Beskrivning med karta har indelats i fyra skötselområden.

Varje skötselområde har kortfattat beskrivits med ledning av utförda inventeringar varjämte mål för skötseln angivits samt åtgärder.

Merparten av skötselinsatserna koncentreras till de öppna områdena vid Drottningvägen, Oskarsvägen och Regentvägen samt till öppenållandet av stigar.

Hällmarker, moränsluttningar och våtmarker lämnas i princip utan åtgärder.

Påpekas bör dock att skogsmark kontinuerligt förändras. Det är egentligen bara hällmarkernas tallskog som kan sägas representera en stabil vegetationstyp. Övriga marker befinner sig i olika igenväxningsstadier och blandskogen övergår på sikt i granskog, om den lämnas för fri utveckling. Vill man framöver ha en variationsrik skog med stort lövinslag, måste granen hållas tillbaka.

Ambitionsnivån läggs fast av Östra Kummelnäs Fastighetsägareförening ÖKF och Kummelnäs Väg förening KVF som områdesförvaltare.

Omprovning bör med jämna mellanrum ske, med beslut på respektive förenings årsmöten.

### Skötselområde 1

#### *Beskrivning*

Företrädesvis hällmarksbunden tallskog med anslutande talldominerade blandskogszoner på torra grunda moränmarker.

På hällmarkerna domineras markvegetationen av mossor, lavar, ljung och lingonris.

På de grunda moränerna tillkommer blåbär, ekorrbär, harsyra, liljekonvalj, gökärt, örnbräken m fl.

Nere vid Föreningsvägen finns en gammal och stor skyddsvärd ek.

#### *Mål:*

Naturskog. Området lämnas för fri utveckling.

Lek/ lekplats i området av typ naturlig plats inte med inköpta lekredskap

#### *Åtgärder:*

Hällmarksbunden tallskog undantas från åtgärder.

Fastigheten 1:860 (privatägd)

Det vore förödande för naturområdet om fastigheten bebyggs med tillfartsväg från Drottningvägen med en nivåskillnad 17m, tillkommande biltrafik och omfattande sprängningar utförs.

Förslag: att fastigheten skall utgå ur detaljplanen, inköpas av ÖKF så att marken skall komma att tillhöra området.

Tillfartsvägen till fastigheten 1:482, skall inte gå över området utan flyttas till fastighetens tomtmark, den skyddsvärda eken kan skadas om vägen blir kvar.

Fastigheten 1:556 huset står delvis på tomtgräns och på prickmark. Skall samordnas med ägare angående en flytt 4,5m från tomtgräns.

Sofiavägen skall ändras till Sofiastigen på Nacka kommuns kartor.

Hela området är en naturlig lekplats (inga inköpta lek-  
utrustningar) området uppe på berget kan kompletteras med  
vindskydd, repgunga, rep mellan träd, material till kojor,  
klätterträd med hjälpgrenar. Det kullfallna trädet som ligger som  
en drake kan behöva stöttor. En sittbänk kan utföras av en  
stock. Kälkbacke från bergets högst topp ner mot  
Drottningvägen med avslut innan vägen, nuvarande stigen bör  
röjas något.  
Lämpligt här är att samarbeta med Kummelnäs barnstuga.

## Skötselområde 2

### *Beskrivning:*

Är ett alkärr med lövblandskog med bland annat klibbal, asp,  
glasbjörk, brakved och vide samt inslag av ek och tall/gran.  
Marken mycket blöt och fuktig Tät strandvegetation med  
bredkaveldun, skvattram, pors, tuvull, kråklöver, tranbär,  
ormbunke strutbräken.  
Här finns också hjortron.  
Här finns också ett antal spänger (trasiga och dåliga) som  
gör området lättillgängligt även om våren då området kan  
vara ganska  
vattensjukt.

### *Mål:*

Naturskog på fuktig mark.  
De stora alarna och torrakor skall behållas.

### *Åtgärder:*

I vissa partier med tall eller stort lövinslag där kan  
med fördel granen successivt gallras ut.  
Spängerna mellan Oskarsvägen och Regentvägen är i behov  
av renovering.  
En gammal stig som börjar vid Oskarsvägen går nedanför  
Regentvägen och fram till Sofiastigen kompletteras med en  
spång över förbindelsen mellan sjöarna, detta skulle göra att  
man kan gå runt sjön.  
Mot Oskarsvägen finns utfyllnad och upplag med grus och  
rishögar det får inte förekomma, dikesrenen skall återställas.

## Skötselområde 3

### *Beskrivning:*

Mellan sjön och Drottningvägen finns ett alkärr med grova  
alar. Detta är en biologiskt mycket skyddsvärd och hotad  
naturtyp. Under är en vitsippsmatta på våren.  
Salamander och grodor har sin parningsplats på våren,  
i sjöarna.  
På bergslutningen finns blåbärsris och ljung.  
I övrigt lövblandskog med al, björk, hägg, sälg, fågelbär, ek,  
måbär, körsbär och olika ormbunksarter.  
Den mindre sjön är övergödd och vattenytan  
täckt av liten andmat.

### *Mål:*

Naturskog  
De stora alarna och torrakor skall behållas.

*Åtgärder:* Gran kan framöver med fördel successivt gallras ut. Infiltrationsanläggning för BDT-vatten tillhörande fastighet 11:26 skall tas bort. Dikesrenen skall återställas efter att kommunalt avlopp införts i området.

#### **Skötselområde 4**

##### *Beskrivning*

Sjön är inte en badsjö inga stränder finns som gör sjön tillgänglig för bad. Däremot en mycket använd skridskobana vintrar med bra is.

Den mindre sjön är övergödd och vattenytan täckt av liten andmat.

Fritt fiske gäller för metspö och kastspö.

Utplantering av fisk och kräftor får inte ske utan markägaren ÖKF:s medgivande

Jakt får endast bedrivas som skyddsjakt.

*Mål:* Bevara sjöns goda vattenkvalitet med dess naturligt förekommande växt- och djurliv, samt det höga natur-och rekreationsvärden.

*Åtgärder:* Vattenprover bör tas kontinuerligt av ÖKF för att följa sjöns utveckling. Om vattenkvaliteten försämras, utreds orsakerna därtill och i samråd med områdesförvaltaren vidtas nödvändiga åtgärder. Nya spängerna över diket från Oskarsvägen till Sofiastigen. Bryggan som en gång fans vid Oskarsvägen bör återställas. endast rester finns kvar. Kommunens detaljplan stämmer inte vad gäller den mindre sjön.

### **Referensunderlag till skötselplanen för Rudträsk**

Skötselplanens utformning och innehåll har utgått ifrån:

Nacka kommuns föreskrifter för skötselplaner med anpassning till Rudträsk.

Naturresevat Abborrträsk

Kummelnäs Kompetensgrupp 1, område 4 – Rudträsk. Gruppen bildades vid detaljplanearbetet 2002 tillsammans med Boo Miljö och Naturvänner.

#### **Bilaga**

karta med skötselområden 1-4 markerade.

kartan skall kompletteras med mer text.

Sammanställningen är utförd på uppdrag av ÖKF och KVF

Gunilla Lindholm och Ivar Häggblom

Kummelnäs 2011-05-02

Drottningvägen 9  
132 37 Saltsjö Boo

Tel 08 747 82 09  
Mobil 070 366 28 43  
e-post [gunillalindholm@bredband.net](mailto:gunillalindholm@bredband.net)